

Diakonat stały w służbie Kościoła lokalnego

Symposium na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego

(Opole, 18 maja 2011 r.)

Instytut Liturgii, Muzyki i Sztuki Sakralnej Wydziału Teologicznego UO zorganizował dnia 18 maja 2011 r. symposium na temat roli stałego diakona w lokalnym Kościele, które zaszczylił swoją obecnością ks. bp dr Stefan Cichy — przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski.

Uczestników spotkania powitał Dziekan Wydziału Teologicznego ks. prof. dr hab. S. Rabiej. On też wprowadził w tę niezwykle aktualną problematykę, którą

podjęli organizatorzy symposium. Jako pierwsze przewidziano wystąpienie dra hab. M. Marczewskiego z Lublina, specjalizującego się w tematyce podstawowych funkcji urzeczywistniania się Kościoła. Jednak jego usprawiedliwiona nieobecność sprawiła, iż referat odczytał niżej podpisany — kierownik Instytutu Liturgii, Muzyki i Sztuki Sakralnej. Wystąpienie pokazało *Diakonat stały w starożytności chrześcijańskiej i po Soborze Watykańskim II*. Dzięki niemu uczestnicy mogli poznać dość szczegółowo początki i dzieje diakonatu stałego w pierwszych pięciu wiekach. Potem bowiem można mówić o początku stopniowego zaniku tej posługi, która została zwolniona z obowiązku pełnienia funkcji charytatywnej i ograniczona jedynie do uczestnictwa w celebracjach liturgicznych. Przez wieki istniał więc diakonat stały jedynie w postaci reliktovej. Próby wznowienia tej posługi lub jej odnowy nie przynosiły właściwych efektów. Dopiero mocą Konstytucji dogmatycznej o Kościele Soboru Watykańskiego II przywrócono diakonat jako właściwy i trwały stopień hierarchii, uznając go za posługę kościelną. W drugiej części referatu przedstawione zostały cztery ujęcia posługi diakona stałego, które powstały w czasie ostatnich kilkudziesięciu lat i są efektem teologicznego namysłu takich wybitnych teologów, jak: K. Rahner, H. Vorgrimler, Y. Congar, H. Kramer, A. Altana.

Teologicznym dopełnieniem tego mocno historycznego referatu było wystąpienie ks. bpa prof. dra hab. A. Czai, ordynariusza opolskiego, który mówił na temat: *Dlaczego stały diakonat w diecezji — uzasadnienie teologiczne*. Przedstawił nie tylko argumentację wziętą z Biblii, ale też z wielowiekowej praktyki Kościoła. Skoncentrował się jednak głównie na teologicznym uzasadnieniu funkcjonowania diakona we współczesnym kontekście społeczno-kulturowym Kościoła. Dlatego wskazał na te obszary życia i działania diakonów, które w przeszłości nie były brane pod uwagę. Wyakcentował tu szeroko pojętą służbę zdrowia, szkolnictwo, działalność charytatywną, a nawet struktury samorządowe, w których obecność diakona — świadka Chrystusa jest bardzo wskazana.

Pierwszą sesję zamknął gość z Watykańskiej Kongregacji Edukacji Katolickiej, ks. dr hab. R. Selejdak, który przedstawił problem: *Formacja intelektualna i pastoralna diakonów stałych w Kościele powszechnym*. Wychodząc od charakterystyki współczesnego świata z jego niepokojącymi zjawiskami, przeszedł do dokumentu Kongregacji Edukacji Katolickiej: *Wytyczne dotyczące formacji diakonów stałych*, w którym mocno podkreśla się konieczność solidnej, integralnej formacji przyszłych diakonów stałych, która ma być procesem wieloetapowym i wieloaspektowym. Składa się na nią najpierw formacja intelektualna, obejmująca studia teologiczne. Prelegent podał kryteria opracowywania programu takiej formacji, doboru dyscyplin, miejsca studiów oraz ich czasu. Osobny punkt poświęcił omówieniu aspektu teoretycznego i praktycznego formacji pastoralnej przyszłych diakonów stałych, którzy mają podjąć także zadania duszpasterskie wśród Ludu Bożego.

Po przerwie przewidziano jeszcze dwa wystąpienia. Najpierw ks. prof. dr hab. H.J. Sobeczko z Uniwersytetu Opolskiego mówił na temat: *Wprowadzenie stałego*

diakona w diecezji opolskiej (modele formacyjne). To, co planuje się opolskim Kościołem w zakresie przygotowania kandydatów do diakonatu stałego, idzie po linii wskazanej w dokumentach Kościoła i na chwilę obecną mieści się w dwóch modelach. Jednym mają być pełne pięcioletnie studia teologiczne. Drugi model przygotowany jest dla absolwentów teologii, którzy będą zobowiązani do studiów uzupełniających, trwających 3–4 semestry. W tym drugim przypadku idzie o przygotowanie praktyczne do podjęcia zadań duszpasterskich.

Na koniec zaplanowano mniej teoretyczne wystąpienie. Zaproszono bowiem pochodzącego ze Śląska, a pracującego jako stały diakon w diecezji kolońskiej w Niemczech, Christiana Gawendę, który przyjechał do Opola ze swoją małżonką. Opowiedział on o swojej drodze dojścia do stałego diakonatu zarówno w kontekście rodzinnym jak i formacyjnym. Nadto uczestnicy sympozjum mogli dowiedzieć się, na czym praktycznie polega jego posługa.

To ostatnie wystąpienie zachęciło wielu uczestników sympozjum do zabrania głosu. Znaleźli się wśród nich także absolwenci Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, którzy mają zamiar zostać diakonami stałymi. Były także szczegółowe pytania dotyczące np. samego przygotowania kandydatów czy też form pracy diakona stałego w funkcjonowaniu naszych parafii. Podsumowaniem było stwierdzenie, iż zanim ks. biskup nałoży ręce na przyszłych diakonów, czeka nas wiele pracy. Dodano do tego zapewnienie, że należy zrobić wszystko, by posługa stałego diakona w Kościele opolskim stała się faktem.

Ks. Erwin Mateja